

**MAGYAR NYELVÉSZ PÁLYAKÉPEK
ÉS ÖNVALLOMÁSOK**

65.

RÓNA-TAS ANDRÁS

**EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
Fonetikai Tanszék
2000**

Sorozatszerkesztő:
Bolla Kálmán

Technikai szerkesztő:
Földi Éva

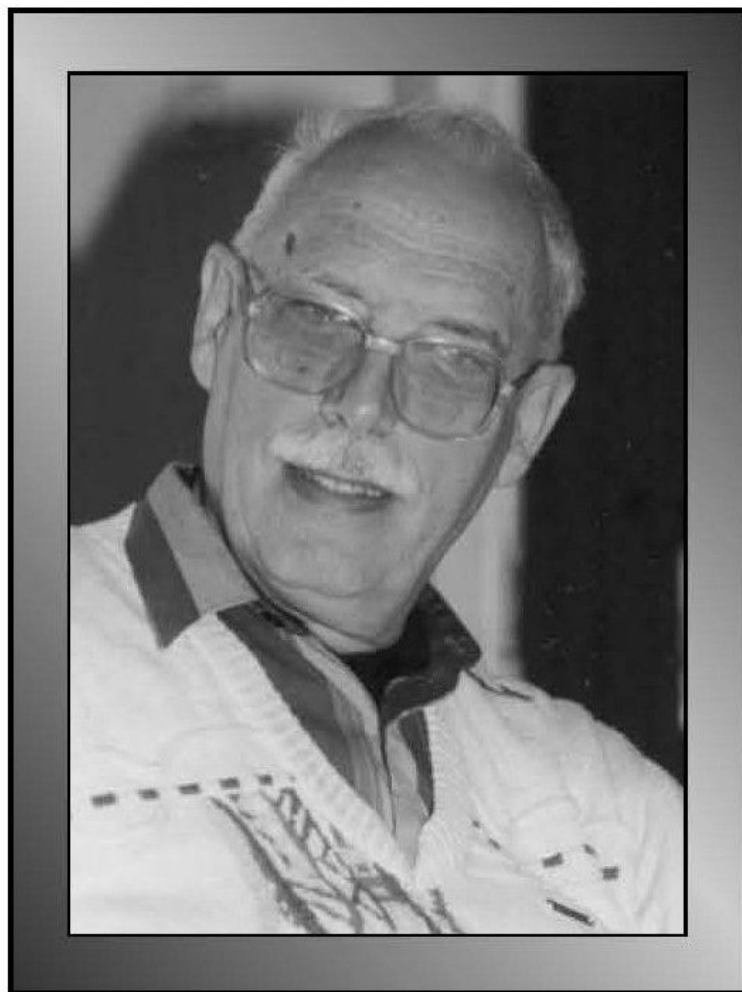
Munkatárs:

ISBN 963 463 ?????

© *Bolla Kálmán*

Kiadja az ELTE Fonetikai Tanszéke.
Felelős kiadó: Dr. Bolla Kálmán.
Hozott anyagról sokszorosítva.
Amulett '98 Nyomdaipari Kft., Budapest. F. v.: Lajtai Ferenc.

Róna-Tas András

Róna-Tas András

RÓNA-TAS ANDRÁS VALLOMÁSA PÁLYÁJÁRÓL

Hát, azzal kell kezdenem, hogy én nem indultam nyelvésznek. Kamasz koromban nagyon izgatott a filozófia, izgatott az etika, izgatott a szociológia. Egy rettenetes háború után azon gondolkozott az ember, hogy mit lehet tenni annak érdekében, hogy ez ne ismétlődhesse meg sohase. És hát, ugye, ebből világossá vált számomra, hogy ismereteket kell szerezni. Amelyeket annál is inkább világos volt, hogy nem rendelkezem velük, hiszen rengeteget olvastam. És ahogy az ember olvas és olvas, mindig az derül ki, hogy mennyi mindent nem tud még.

Valami indítást otthonról is kaptam... Édesanyám közgazdász volt, és az első olyan nő, aki közgazdaságtudományból doktorált Magyarországon. Apám orvos volt, és egy orvosnak azért tudománnyal is kellett foglalkoznia. Nem volt tölem idegen maga a tudományos élet. Valójában engem az izgatott, hogy hogyan lehet megtudni, hogy mi az, ami megakadályozhatja azt a borzalmat, amin keresztülment az ország. Úgyhogy kutatni kezdtem, hogy hol tanítják ezeket a dolgokat, és hát mi az a tudomány, amelyik ezzel foglalkozik. Hát, ilyen volt a filozófia, a kultúrfilozófia, a szociológia. Úgyhogy én eredetileg filozófus és szociológus akartam lenni. De már 1946-47-ben világossá vált előttem, hogy ez lehetetlen, hiszen itt az ideológiai elvárások és a különböző politikai szempontok egyre beszűkítik azt a lehetőséget, hogy az ember szabadon gondolkodhasson.

Az egyetemre való bekerülésem az egy kaland, amelyet most nem részleteznék, nem mondanék el. A Műegyetemre felvételiztem matematikából. Fel is vettek, mégis én ott is azt mondtam, hogy a bölcsészkarra akarok menni, még hozzá muzeológus szakra. A "muzeológust" a titkárnő elírta "meteorológiának", a meteorológia szakra felvettek, de hát oda nem akartam menni. Átkerültem a bölcsészkarra nagyon-nagyon-nehezen. A beiratkozásom jóval a rendes beiratkozás után történt, amikor is a tanulmányi osztály akkori vezetője közölte, hogy én terven felül kerültem be, és ezért nem lesz állásom, ha én végeztem.

Hát, ezekkel az auspiciummokkal indult az én egyetemi pályám 1950-ben; és jártam az órákat, hallgattam a tanárokat, és eléggé szomorú kép alakult ki. A nagy egyéniségek, a nagy professzorok már nem voltak az egyetemen – ezeket eltávolították –, és sehol nem találtam olyan tanárt

vagy olyan órát, amelyik igazán érdekelt volna. Néprajz szakot vettem fel abban a reményben, hogy a népi társadalom kutatását valamilyen formában megvalósíthatom, mintegy a szociológia álruhájaként, és azután valamilyen választ kapok arra a másik kérdésre, amely engem nagyon izgatott, hogy ez a sajátos magyar kultúra, ez honnan is jön, mi magyarázza meg, hogy Európa közepén egy teljesen más nyelvű, teljesen más kultúrájú nép él, és hát ilyen hosszú ideig fennmaradt. A magyar kultúra eredete tehát izgatott már a kezdetektől fogva, és úgy gondoltam, hogy a két érdeklődési területemet – a társadalom megismerését és a magyar kultúra történetét, eredetét – az egyetemen tanulhatom és vizsgálhatom.

Az igazság azonban az volt, hogy erre nem nagyon sok lehetőség volt, úgyhogy elkezdtem felsőbbéves hallgató társaimtól érdeklődni, hogy hol lehet valamit tanulni, ki az a tanár, akitől nagyon sokat lehet tanulni, és így jutottam el az orientalista professzorokhoz – Németh Gyulához és Ligeti Lajoshoz. Egészen különleges volt, ahogyan ők fogadtak, hiszen mind a ketten az Eötvös Collégiumnak voltak előbb növendékei, majd tanárai, és 1951-ben, ekkor már egy szabályos Eötvös collégista felvételi rendszert vezettek be: csak az vehette fel az ő speciális óráikat, akik keresztül mentek ezeken a felvételi beszélgetéseken, fejtapogatáson. Ezt velem is elvégezték, és hát megint részletekre hadd ne térjek ki, a végén Ligeti Lajosnál kötöttem ki, aki akkor éppen egy tibeti szakot indított. Ez öt évenként indult, és hát szüksége volt olyan hallhatókra, akiknek nyelvismerete volt, és én akkor már oroszul, angolul és németül olvastam, franciául is valamit, tehát nem volt gondom a szótáraknak a nem keleti részének a használatával. Tehát azt mondta, üljek le, tanuljak tibetit, még akkor is, hogyha ez nem volt eredetileg a terveim között. Én nagyon hosszan gondolkoztam ezen, hogy miért is akarnék én tibetit tanulni, amikor ennek nem sok köze van sem az én szociológiai, sem pedig a magyar kultúra hagyományai, története kutatásának, azonban végül is olyan mértékben lenyűgözött Ligeti Lajosnak a tudása és tudományos felkészültsége, hogy úgy gondoltam, hogy ha nem is leszek én tibetista, de megtanulom tőle a módszert, megtanulom tőle a tudomány fogásait. Ez az elképzelésem bevált. Az igazság az, hogy egyre jobban elmélyedtem a tibeti kutatásában, és persze Körösi Csomának a szelleme is valahol ott lebegett, hogy ő járta Ázsiát keresvén a magyarok eredetét; s én persze tudtam azt, hogy ez a vágy, ami Csomában élt, ez rossz irányba vezette őt, de a tudományt mégis megajándékozta egy hihetetlen nagy teljesítménnyel. Végül is úgy gondoltam, hogy a tibetisztikának Magyarországon olyan iskolája van, amelyhez érdemes csatlakozni, ahol érdemes tanulni.

Úgyhogy, ha sorba veszem most a keleti nyelveket, amelyeket tanultam, akkor elsősorban a tibeti volt az, amivel szembesültem, és ez egy nyelvész számára egészen különleges élmény volt, ugyanis a magyar nyelv, amelyiknek a struktúrája hasonlít a finnugor nyelvekéhez, a török nyelvekéhez, vagy az indoeurópai nyelvek, amelyeket megtanult az ember, akár németet, angolt, orosz is, ezeknek egy nagyon sajátos struktúrájuk van, amelyek alapjaiban térnek el a tibeti, és – majd később foglalkoztam valamelyest ezzel is – a kínai nyelv struktúrájától. Ez a strukturális különbség ébresztett azután rá arra, hogy a nyelv általános kérdéseit vizsgálni kell, hogy van egy valamiféle olyan általános szabályrendszer, amely minden nyelvre érvényes, ugyanakkor ennek a realizálódásai, azok különbözőek a különböző nyelvtípusokban, és hallatlanul izgalmas volt ennek a sajátos nyelvi típusnak a vizsgálata, tanulmányozása, amit a tibeti jelentett. Kihívás volt az, hogy meg lehet-e tibetiül tanulni Magyarországon; kihívás volt az, hogy meg lehet-e érteni a tibeti nyelv struktúráját, szerkezetét Magyarországon, elzárva egyébként a tibetiektől és mindenféle tibeti beszédűtől, vagy tibeti személytől is. A tibetit elszigetelten persze nem lehetett tanulni: együtt tanultam ezzel a mongolt, és együtt tanultam ezzel a törököt is. Úgyhogy nem is tudtam az egyetemem öt év alatt elvégezni. Közben a néprajz szakot is tanultam, hiszen nyilvánvaló volt, hogy valamiből meg kell majd élni, és én arra gondoltam, hogy a múzeumban fogok megélni mint muzeológus a néprajzi szakommal, és hát a keleti nyelvek vizsgálata az csak háttérképezt.

Ekkor történt az, hogy egyrészt rádöbentem arra, hogy igazából én még mindig ugyanazt a kérdést kutatom, amivel az egyetemre jöttem, nevezetesen a magyarság történetének háttérét, hiszen a magyarság keletről jött, és ezt a keletet, ahonnan a magyarság jött, csak a Kelet forrásainak a segítségével lehet megismerni. Valójában tehát visszaérkeztem. És úgy gondoltam, hogy ezek az ismeretek, Belső-Ázsia története, törökök, mongolok, nomád népek ismerete hozzásegít ahhoz, hogy megismerjem a magyarság korai történetének háttérét. Másfelől az a nagyon érdekes és fantasztikus dolog történt, hogy 1955 végén vagy 1956 elején magyar újságírók jártak a Csepel Autógyár szervezésében Tibetben, és a dalai lámával akkor találkoztak ott. A dalai lámával való beszélgetés során kiderült, hogy Magyarországon létezik tibetisztika, és a dalai láma azt üzenté az újságírókkal, hogy szeretné megismerni azt a néhány embert, vagy azt az embert, aki tibetivel foglalkozik ebben a távoli országban – Magyarországon. Amikor az újságírók visszatérve ezt elmesélték nekem, ez teljesen hihetetlen mesének hangzott, és én ezt nem is vettem komolyan addig, amíg nem kaptam meg hivatalosan, a Külügyminisztériumon

keresztül, a pekingi és a magyar hatóságokon keresztül a hivatalos meghívást is, hogy menjek el, és látogassam meg a dalai lámát. Ez, egy egyetemmet éppen akkor végzett valakinek hallatlan nagy élmény lehetett, és én azonnal úgy gondoltam, hogy ez nem egy személyes meghívás, hanem elmentem a Magyar Tudományos Akadémiára, és azt mondtam, hogy csináljunk egy expedíciót – a Magyar Tudományos Akadémia és a Kínai Tudományos Akadémia közös expedícióját Tibetbe. A tibeti királysírok régóta izgattak. A tibeti királysírok a 8. századból valók, tehát régebbiek, mint a honfoglalás. A tibeti királysírok fölött a mai napig ott állnak az akkor készült tibeti nyelvű feliratok; ezeket éppen akkor publikálták, amikor én egyetemre jártam – tehát nagy izgalom volt a tudományban – , és úgy gondoltam, hogy érdemes kimenni a királysírok vizsgálatára, a királysírok esetleges régészeti feltárására és a feliratoknak a pontosabb megismerésére. Úgyhogy volt egy másik cél is: elmenni Tibetbe. Na, ez azután nem sikerült.

1957-ben lehetőségem nyílt arra, hogy kimenjek Mongóliába, és Mongóliába kíséreltünk meg kollegáimmal, **Kara Györggyel**, Kóhalmi Katalinnal egy mongol-magyar expedíciót előkészíteni. Bejártuk egész Mongóliát és megterveztünk egy expedíciót, amin, hát, nyelvészeti, néprajzi, régészeti szakemberek lettek volna. 1958-ban másodszor mentem ki – már egyedül – Mongóliába, hogy tovább dolgozzam egyrészt a mongóliai expedíciónak a megtervezésén, másrészt pedig megpróbáljak eljutni legalábbis Pekingig, és ott megszervezni egy későbbi tibeti expedíciót. Egyik sem járt végül is sikerrel. Pekingben, noha igen magasrangú személyekkel tudtam tárgyalni a magyar nagykövetség segítségével, teljes falba ütköztem. Én nem tudtam akkor, 1958-ban, hogy ekkor már folyt az a felkelés, amelyet a tibetiek szerveztek a kínaiak ellen, és aminek a végén, 1959-ben, a dalai láma elmenekült Indiába. Ekkor már idegent erre a területre nem engedtek, de nem mondták meg, hogy miért nem lehet odamenni, hanem csak egyszerűen falba ütközött az ember. Sajnos azután, hát, visszaérkezve Ulánbátorba Pekingből az is világossá vált, hogy nagy esélye annak sincsen, hogy egy nagy mongóliai expedíciót szervezzünk meg. Úgyhogy azzal a hatalmas anyaggal, amit én magam gyűjtöttem – nyelvészeti és néprajzi anyaggal – , magányosan kellett hazajönnöm, és nem is szerveződött az elkövetkezendő évtizedekben magyar expedíció Mongóliába. A hazahozott anyag azonban nagyon gazdag volt... Mongol nyelvjárásokat gyűjtöttem, mongol nyelvészeti anyagot gyűjtöttem, rengeteg mongol és tibeti könyvet hoztam a Magyar Tudományos Akadémiának, és hát megvolt egy terv, amelyikkel tovább lehetett dolgozni.

A nyelv változatlanul izgatott. A magyar nyelv története, amelyről tudjuk, hogy finnugor eredetű, de ugyanakkor azt is tudjuk, hogy a honfoglalás előtti évszázadokban török környezetben élt. A török környezet legfontosabb tényezőit vitatták: hogy ezek milyen török nyelvek voltak, honnan hová mentek, mennyi ideig éltünk, hol voltunk együtt a törökökkel a honfoglalás-kor előtt. Kitüntetett szerepet játszott azonban egy olyan török nyelv a magyarság történetében, amelyik úgynevezett **r-török** nyelv, tehát az a nyelv, amelyikben az összes többi török nyelvben z-vel ejtik az *öküz*-t, ebben az egy török nyelvben *ökür*-nek ejtették az *ökör*-t és mi ebből vettük ezt át. Namost, ennek a nyelvnek egyetlenegy élő utódcsoportja maradt fenn a Volga vidékén. Így azután megkíséreltem azt, hogy el tudok-e jutni a csuvasokhoz, ehhez a néphez, amely a mai napig is ezt a nyelvet beszéli. Ez sem volt egyszerű. Hallatlanul nehéz volt kikerülni a Volga vidékére; részben a magyar, részben az orosz hatóságok nem nagy örömmel látták, ha külföldiek mászkálnak területeken, amelyek közel voltak mindenesetre mindenféle hadititkokhoz vagy titkos hadi dolgokhoz.

1965-ben volt azonban lehetőségem mégis arra, hogy kikerüljek a csuvasokhoz a Volga vidékére. Ez egy óriási dolog volt: gyakorlatilag én voltam az első nem orosz, aki erre a területre a háborús idők, sőt, azt kell mondanom, a 20-as évek óta eljutott. A helyiek olyan nagy és meleg fogadtatásban részesítettek, hogy én amikor megérkeztem a vonatállomásra Moszkvából, és láttam a több ezer embert és különböző zászlókat, egyebeket, azt gondoltam, hogy nyilván nem engem várnak. Mondtam az engem kísérő, és Moszkvából velem jövő csuvas kollégának, hogy szálljunk le a hátsó bejáraton, és próbáljunk eltűnni, mert, ugye, itten beleesünk valamiféle népünnepélybe. De kiderült, hogy engem vártak. És hát hallatlan nagy szeretettel fogadtak. Azóta is nagyon jó a kapcsolatunk a csuvasokkal. És elkezdtem a területen a nyelvi gyűjtést, néprajzi gyűjtést, nyelvjárási anyagot, szövegeket gyűjteni. Az ottani kollégák segítségével eléggé jelentős csuvas anyagot hoztam haza, és hát ennek az anyagnak az alapján tudtam megírni azután a csuvas nyelvtant, a csuvas nyelvtörténetet és számos olyan cikket, amelyik később került ki az asztalomról, de hát az anyagot hozzá ott szereztem.

Később is még úgy gondoltam, hogy a nyelvekről akkor lehet igazán írni, hogyha az ember ott, helyben a nyelveket vizsgálja. El kell távolodni attól a nyelvészszemlélettől, amelyet más kollégáimnál láttam, tudni illik íróasztal mellett, szótárakból, szövegekből csinálják a nyelvészetet.

Az élő nyelvvel való kapcsolat természetesen rengeteg problémát is okozott: fonetikai felvételeket készítettem, elemeztem, fonológiai opozíciókat próbáltam megállapítani – olyanokat, amelyeket addig nem tudtak megállapítani. Tehát alapjaiban kutattam ezt a területet, és hát úgy tűnik, hogy sikerült valamelyest eredményeket elérni. Nagyon izgalmas felfedezéseket is tettem, tudni illik kiderült, hogy itt vannak feliratok, itt is vannak feliratok. Ezek a feliratok, úgy látszik, kísérik az ember életét... Ugye, feliratokat kerestem volna Tibetben, feliratokat kerestem egyébként Mongóliában is, de feliratokat kerestem és találtam a Volga vidékén. Ezek nagyon izgalmasak – 13-14. századi feliratok, amelyek arab írással íródtak, de amelyek – sírfeliratok – tartalmaznak török nyelvű adatokat is, és teljesen más megvilágításba helyezik ezt a bizonyos **r-török** nyelvet, és ennek a történetét. Helyi tudósok már ismerték ennek az anyagnak egy részét, akkor kezdték el feldolgozni, és lehetőségem volt ebbe a munkába bekapcsolódni. Úgyhogy összeállítottam egy eléggé nagy corpust, amelyet azután Fodor Sándor barátommal együtt, aki az arabisztikai részt gondozta, ki is adtunk. Azóta már többen is nyomunkba léptek, és számos feldolgozása történt meg ennek az anyagnak. De az, hogy először magyaroknak sikerült feldolgozni a Volga-vidéki feliratokat, és azoknak a nyelvi vonatkozásait elsősorban, az izgalmas feladat volt, és a mai napig is örülök, hogy ezt meg lehetett tenni.

Egy nyelvész pályája persze nem csak a nyelv vizsgálatából áll, hanem abból is, hogy közben disszertációkat kell írni. Namost, én azt hiszem, hogy ez ilyen szempontból világbajnokság, mert a legtöbb disszertációt, azt hiszem, én írtam. Mert egyszer ugye, hát az, hogy az ember egy szakdolgozatot megír... – mindenki megír, aki az egyetemét elvégezte... Én két szakdolgozatot írtam, merthogy ugye két szakot végeztem – néprajzot és orientalisztikát... Ezzel szemben ezután, az 1956-os forradalom után visszaállították az egyetemi doktori fokozatot, úgyhogy 1957-ben ledoktoráltam. A doktori vizsgámon Németh Gyula, Ligeti Lajos és Ortutay Gyula és **Tálasi** voltak a vizsgáztatóim, akik hát tanárim is voltak. A vizsga nem volt különösebben kellemes... Nem azért, mert olyasmit kérdeztek, amit én nem tudtam, hanem egy sajátos kérdező technikát alkalmaztak: mindegyik kérdező a másik tudományából akart kérdezni, belekérdezve, és megmutatva azt, hogy ő nem csak a sajátjához ért. Úgyhogy kicsit zavart volt a dolog, de hát végül azért summa cum laude sikerült a vizsgám is. Emlékszem egy nagy kérdésre: Németh Gyula kérdezte meg, ugye, a turkulógus, hogy Dzsingisz kán mikor született, és én mondtam, hogy nem tudom, de azt viszont meg tudom mondani, hogy miért nem tudom, s azt is meg tudom mondani, hogy a többiek is

tévednek, amikor bizonyos évszámokat mondanak – a kérdés vitatott, és ismerem az idevonatkozó irodalmat és forrásokat, és ennek alapján állítom azt, hogy nem tudom. És ez roppant tetszett aztán Németh Gyulának, ez a válasz.

Nos, ez volt ugye a második... Ezek után következett ugye a kandidátusi disszertáció. A kandidátusi disszertációt azt tibeti-mongol nyelvi kapcsolatokból írtam. Ez 1964-ben volt. Ezután ugye kellett megírni a nagydoktori disszertációt, az akadémiai doktori disszertációt. Ez már a csuvasokról, a csuvas nyelvnek a történetéről, hátteréről, a török és a mongol nyelv viszonyáról, a nyelvrokonság elméleti kérdéseiről szólt, és 1971-ben védtem meg. Nem volt egyébként könnyű, és minden ilyen akadályt kicsit magasabban állítottak nekem, mint másoknak, de hát sikerült ezeket átugranom, ezeket az akadályokat is.

Úgyhogy ezzel lényegében teljesítettem azt, ami a tudományos pályán elvárható volt, de közben különböző okok miatt nem volt lehetőség arra, hogy tanítsak. Én nagyon szeretek tanítani. 1960-ban azonban engem elküldtek a budapesti egyetemről, és hát hosszú időn keresztül nem engedték, hogy tanítsak az egyetemen. 1968-ban kezdődött meg egy olyan lehetőség, hogy újra valamilyen módon a diákok közelébe érjek. Ez Szegeden volt; Hajdú Péter hívott le, hogy lent próbáljak tanítani – egyelőre akadémiai álláson, tehát nem oktatói álláson, aztán ez lassanként átalakult oktatói állássá, és hát 1974-ben lettem végülis egyetemi tanár a szegedi egyetemen. Én azóta is ott tanítok, és a mai napig is ezt tartom legfontosabb feladatomnak, hogy tanítsak.

Egy dolgról talán még röviden hadd szóljak néhány szót. A magyarság történetének kutatásához, a magyar nyelv történetének kutatásához mindezen keleti kalandozások közepette sem maradtam hűtlen. Úgyhogy az 1990-es években elkezdtem a magyarság korai történetével foglalkozni. Nem szeretem az *őstörténet* szót – ez zavaros. Én a magyarság *korai történetét* mondok... De hát a magyarság eredetéről van szó, és arról a történeti időről, amely a honfoglalásig tart, vagy a honfoglalás utáni évtizedekig tart. Ezeknek az időknek a történetét, nyelvi kapcsolatait kutattam, és próbáltam összefoglalni, és hát erről (?) tartottam azután akadémiai székfoglalómat is, és jelent meg 1996-ban magyar nyelven *A honfoglaló magyar nép* című munkám, amit én elsősorban a történész tanároknak szántam, akik ezt a középiskolában tanítják – egy áttekintést és főleg módszert, hogy hogyan kell egy ilyen kérdést tanítani, és hogyan kell vizsgálni, miért mondjuk azt, amit mondunk, és mire alapítjuk azt, amit tudunk és amit mondunk. Ez a könyv megérte a második kiadást, ami már szintén elfogyott; a harmadik kiadást meg kéne most írnom, idő

kellene hozzá. Közben hát megszületett ennek a könyvnek egy nagyon alaposan átdolgozott angol változata, amelyik a magyarság és Európa viszonyát a középkorban tárgyalja, és bemutatja azt a magyarságot, amelyiket most az Európai Közösség felvesz, és magába fogad. Ismét, én mindig azt gondoltam, hogy a magyarság mindig Európában volt – mi nem Európába megyünk, mi Európában maradunk –, de az Európai Közösségnek meg kell ismerni minket. Járva a világot – és én nagyon sok helyen tanítottam: Amerikában, Németországban, Angliában és számos más helyen – azt láttam, hogy a magyarságról nagyon keveset tudnak. Akiknek ez nem szakmája, szinte semmit. A lexikonok, a közismeret Magyarországról bámulatosan kevés, és ebben mi vagyunk a hibásak. Senki mást nem hibáztathatunk azért, hogy a magyarságot nem ismerik külföldön, nem ismerik a kultúráját, eredetét; valami furcsa, ismeretlen népek tartanak minket, és ez még a jóindulatúak... Aztán, ha a rosszulvalókról kéne beszélni, akkor a dolog még inkább rossz. Felelősségünk az, hogy mit tudnak rólunk a nagyvilágban, és azt gondolom, hogy ez egy magyar tudósok feladata, hogy azon a nyelven, amelyet a nagyközönség ért (tehát nem az, amikor tíz tudós ír másikat – mert ilyen is van, természetesen; néha ilyet is kell írni, és mindnyájan írunk ilyet) de a szélesebb nagyközönségnek is színvonalas tudományos munkákat kell letenni, amiből megtanulják azokat az ismereteket, amelyek a magyarság ismeretéhez szükségesek.

Ha zárásképpen valaki most megkérdezné, hogy én tulajdonképpen mi is vagyok, én azt szoktam mondani, hogy én tulajdonképpen történész vagyok. Egy olyan történész vagyok, akinek a fő forrása a nyelv. És nem véletlen, hogy a nyelv történetével foglalkoztam – a nyelvtörténet általános és speciális kérdéseivel. De ennek valamilyen célja van, egy olyan célja, amely kívül mutat a nyelven. Én azt hiszem, hogy az igazán fontos és igazán jó nyelvész az, aki olyan eredményeket ér el, amelyeket nem csak nyelvészek tudnak felhasználni.

A felvétel 2000. márcus 13-án készült, szövegét Für Krisztina jegyezte le.

RÓNA-TAS ANDRÁS ÍRÁSAINAK BIBLIOGRÁFIÁJA

Rövidítések

1955.

Social terms in the list of grants of the Tibetan Tun-huang chronicle. *AOH* 5, 249-270. *Coblin, W.S., JAOS* 3(1991), 303.

1956.

Tally-stick and divination-dice in the iconography of Lha-mo. *AOH* 6, 163-179.

1957.

Jelentés Mongóliai tanulmányutunkról [Report on a study-tour to Mongolia].
MTA I. OK 12, 409-414. (Kara Györggyel és U. Kőhalmi Katalinnal)
[In collaboration with G. Kara and K. U. Kőhalmi].

Thomas, F. W., Ancient folk-literature from North-Eastern Tibet. (Introduction, texts, translations and notes). Berlin 1957. *AOH* 7, 320-325.

1958.

A nyolcszirmú lótosz. Tibeti legendák és mesék. Válogatta, tibeti eredetiből fordította, az utószót és a jegyzeteket írta... [The eight-petalled lotus. Tibetan legends and tales. Selected, translated from the Tibetan original, postscript and notes written by...]. Budapest. 130 p.

Nyelvészeti és néprajzi tanulmányúton Mongóliában [On a linguistic and ethnological study-tour in Mongolia]. *MT* 305-328. (Kara Györggyel és U. Kőhalmi Katalinnal) [In collaboration with G. Kara and K. U. Kőhalmi].

Shulemann, G., *Geschichte der Dalai-Lamas.* Leipzig 1958. *AOH* 8, 321-327.

1959.

- Hogyan vált el a hátsló testvérétől, a vadlótól, Az okos leány, Az aranyásó hangyák, A csodálatos drágakő: *A Sárkánykirály palotája. Tibeti mesék* [How the seddal horse and his brother, the mustang were separated, The clever girl, The gold-digger ants, The miraculous precious stone: The palace of the dragon king. Tibetan tales]. (Tibeti eredetiből fordította...) Vál. Tőkei F. Népek meséi 4. Budapest. 141-145, 181-206.
- Jelentés második mongóliai tanulmányutamról [Report on my second study-tour to Mongolia]. *MTA I. OK* 14, 345-350.
- Mongol gerijg ugsaatni züj ner tomeoni talaar sudlah mörijn hötölbör. *SM* 1:4. 1-11.
- Some data on the agriculture of the Mongols: *Opuscula Ethnologica Memoriae Ludovici Biró Sacra*. Budapest. 443-472.

1960.

- Dariganga folklore texts. *AOH* 10, 171-183.
Street, J., UAJb 40(1968), 289.
- A Dariganga vocabulary. *AOH* 13, 147-174.
- Remarks on the phonology of the Monguor language. *AOH* 10, 263-276.
Street, J., UAJb 40(1968), 288.
- A study on the Dariganga ponology *AOH* 10, 1-29.
Street, J., UAJb 40(1968), 289.
- B. Rinchen, "A mongol nyelv grammatikája" c. doktori disszertációjának vitája [The discussion of the doctoral dissertation of B. Rinchen "The grammar of the Mongolian language"]. *MTA I. OK* 15, 159-162.

1961.

- The Dariganga dialect*. Dissertationes Sodalium Instituti Asiae Interioris 6. Budapest. 70 p.
Bawden, Ch. BSOAS 25:3(1962), 629-630.
Doerfer, G., ZDMG 113:2(1963), 422.
Street, J., UAJb 40(1968), 276-277.
- A monguor nyelv tibeti jövevényszavai és az archaikus tibeti nyelvjárások*. Kandidátusi értekezés. [Tibetan loan-words in Monguor and the archaic Tibetan dialects. Ph. D. thesis]. Budapest. 378 p. (Kézirat) [Manuscript].
- Nomádok nyomában. Etnográfus szemmel Mongóliában*. [In the track of nomads. Mongolia with an ethnographer's eye]. Világjárók 21. Budapest. 276 p.
- Notes on the Kazak yurt of West Mongolia. *AOH* 12, 79-102.

1962.

- Hogyan vált el a hátsló testvérétől, a vadlótól (Tibeti mese.): *Világszép népmesék*. [How the saddle horse and his brother, the mustang were separated. A Tibetan tale.: Extraordinarily beautiful folk-tales]. (Tibeti eredetiből fordította...) Válogatta és szerk. T. Aszódi É. Budapest. 214-217.

- Hozzászólás a "Vita a nyelvtudomány elvi kérdéseihez". [A contribution to "Debates on the theoretical problems of linguistics"]. *MTA I. OK* 18, 150-153.
- On some finals of the Monguor language. *AOH* 14, 283-290.
Menges, K. H., UAJb 35(1964), 288.
Street, J., UAJb 40(1968), 288.
- Ten years of Altaic (philological) studies in Hungary. *Acta Asiatica Toho Gakkai* 3. Tokyo. 70-83.
- Tibetan loan-words in Shera Yögur language. *AOH* 15, 259-271.
Menges, K. H., UAJb 35(1964), 247-248.
Street, J., UAJb 40(1968), 288.
- Rerich, Ju. N., Tibetskij jazyk. Moskva 1961. *AOH* 14, 337-430.

1963.

- Felt-making in Mongolia. *AOH* 16, 199-215.
Street, J. UAJb 40(1968), 276-277.
Chabros, K., CAJ 37(1993), 20.
- Preliminary report on a study of the dwelling of the Altaic people: *Aspects of Altaic civilization. Proceedings of the fifth meeting of the Permanent International Altaistic Conference held at Indiana University, June 4-9, 1962.* Ed. Sinor, D. Uralic and Altaic Series 23. Bloomington. 47-56.
Street, J., UAJb 40(1968), 276-277.
- Zametki o mongorskoj filologii (recte: fonologii): *Trudy dvadcat' pjatogo meždunarodnogo kongressa vostokovedov Moskva, 9-16. avgusta 1960.* tom 3. Red. Gafurov, B. G. Moskva. 422.
- Mongolische Handschriften, Blockdrucke, Landkarten von W. Heissig unter Mitarbeit von Klaus Sagaster. Wiesbaden 1961. *MKSz* 78, 299-300.
- Vostrikov, A. I., Tibetszkaja istoričeskaja literatura. Moskva 1962. *AOH* 16, 332-334.

1964.

- Po sledam kočevnikov. Monolija glazami etnografa.* Per. Bočarnikovej, E. A. Moskva. 310 p.
Aubin, F., L'Anné Sociologique 18(1967), 370-371.
- Materialy k izučeniju mongol'skih svadebnyh obrjadov: *Kratkie soobščeniya Instituta Narodov Azii vyp. 83. Mongolovedenie i tjurkologija.* Moskva. 165-171.
- Schram, L. M. J., The Monguors of the Kansu-Tibetian frontier 3. Philadelphia 1961. *Oriens* 17, 237-241.
- Stein, R. A., Les tribus anciennes des marches sino-tibétaines. Paris 1961. *OLZ* 59, 199-202.
- De la Vallée Poussin, L., Catalogue of the Tibetan manuscripts from Tunhuang in the India Office Library. London 1962. *MKSz* 80, 103-106.

1965.

- Mongolia. Sladami nomadów.* Z węgierskiego przełożył Mroczo, E.
Warszawa. 532 p.
- The Conference of the Hungarian Altaists 17-19th May, 1965. *AOH* 18, 378-379.
- O kompleksnosti tipologičeskogo metoda: *Lingvističeskaja tipologija i vostočnye jazyki. Materialy soveščanija.* Otv. red. Nikol'skij, L. B.
Moskva. 259-266.
- Materialy po Čuvašskoj dialektologii. vyp. 1-2 Čeboksary 1960-1963. *AOH* 18, 385-387.
- Some notes on the terminology of Mongolian writing. *AOH* 18, 119-147.
- Krader, L., *Peoples of Central Asia*, Bloomington-The Hague 1963. *JAOS* 85, 230-231.

1966.

- Moko no yubokunin wo tazunete.* Hi kyo Tanken soshō. Ikeda Tsuneo. 239p.
- Tibeto-Mongolica. The Tibetan loan-words of Monguor and the development of the archaic Tibetan dialects.* Budapest. 232 p.
- Vorobeva-Desatovskaja, NAA* 5(1966), 189-192.
- Doerfer, G., AAS* 3(1967), 195-197.
- Kara, Gy., NyK* 69(1967), 231-234.
- Kara, Gy., AOH* 20(1967), 377-381.
- Rinchen, B., Xel Zochiol* 4(1967), 177-183.
- Sprigg, R. K., BSOAS* 30(1967), 216-217.
- Taube, E., Mitleitungen des Instituts für Orientforschung* 13(1967), 486-488.
- Aalto, P., JAOS* 88(1968), 629-631.
- Miller, R. A., Language* 44(1968), 147-168.
- Miller, R. A., Current Trends in Linguistics* 1968, 433-437.
- Miller, R. A., Monumenta Serica* 27(1968), 33-37.
- Poppe, N., Asia Major* 1968, 268-270.
- Weiers, M., Oriens* 20(1968-1969), 539-540.
- Poucha, P., OLZ* 64(1969), 402-403.
- Sedlaček, K., ZDMG* 119(1969), 221-222.
- Shafer, R., Introduction* 1970, 414-415.
- Miller, R. A., IJ* 14(1972) 3/4, 276-282.
- Beszámoló csuvas tanulmányutamról [A report on my study-tour to Chuvashia-1. *MTA I. OK.* 23, 325-334.
- Gunnar Jarring, *An Eastern Turki-English dialect dictionary.* Lund 1964. *ALH* 16, 431-435.

1967.

- A megszabadító. Thar-pa chen-po. Ayusi átdolgozott fordítása* [The rescuer. Thar-pa chen-po. Ayusi's revised translation]. *Mongol nyelvemléktár* 11. Budapest. 194 p.
- On the development and structure of the Tibetan toneme-system (Summary). *Wissenschaftliche Zeitschrift der Karl-Marx-Universität Leipzig* 16, *Gesellschafts- und Sprachwissenschaftliche Reiche*. Heft 1-2, 225.
- A magyar nyelv régi török elemei és a csuvas nyelvtörténet néhány kérdése: *A magyar nyelv története és rendszere. A Debreceni Nemzetközi Nyelvész-kongresszus előadásai* [Old Turkic elements in Hungarian and some problems of Chuvash linguistic history: History and structure of the Hungarian language. Papers delivered at the International Congress of Linguistics at Debrecen]. *NyÉrt* 58, 172-177.
- A mongol-magyar rokonságról [On the Mongolian-Hungarian relationship]. *ÉT* 27:7, 1250-55.
- Report on a fieldwork in the Chuvash Autonomous Republic: *Permanent International Altaistic Conference. Newsletter* 2, 15-16.

1968.

- A brief note on the chronology of the Tun-huang collections. *AOH* 21, 313-316.
- Marcelle Lalou (1890-1967). *AOH* 21, 381-383.
- Doerfer, G., *Der Numerus im Mandschu*. Wiesbaden 1963. *ALH* 18, 258-261.

1969.

- Néhány gondolat a nyelvrokonságról [Some thoughts on the linguistic relationship]. *NyK* 71, 261-279.

1970.

- Az altaji nyelvrokonság vizsgálatának alapjai. (A nyelvrokonság elmélete és a csuvas-mongol nyelvviszony)*. Doktori értekezés tézisei [An outline of the study of Altaic linguistic relationship (Theory of linguistic relationship and the Chuvash-Mongolian linguistic relationship). Theses of a doctoral dissertation]. Budapest. 23 p.
- Az altaji nyelvrokonság vizsgálatának alapjai. (A nyelvrokonság elmélete és a csuvas-mongol nyelvviszony)*. Doktori értekezés. [An outline of the study of Altaic linguistic relationship (Theory of linguistic relationship and the Chuvash-Mongolian linguistic relationship). Doctoral Dissertation]. Budapest. 1025 p. (Kézirat). [Manuscript].
- Atís: *VIL* 1. 540.
- Bardoi toszgrol: *VIL* 1. 701.
- A bölcs és a balga példázatai [The parables of the wise and the fool]: *VIL* 1. 20.
- Brugpa Kunlegs: *VIL* 1. 1152.
- Bszodnamsz-rgjalnca: *VIL* 1. 1162.
- V. G. Jegorov kilencven éves [Jegorov is ninety years old] *NyK* 72, 217-218.

- Historical linguistics, linguistic typology, linguistic relationship: *Theoretical problems of typology and the Northern Eurasian languages*. Ed. Dezső L., Hajdú P. Budapest. 145-149.
- The Mongolian versions of the Thar-pa chen-po in Budapest: *Mongolian Studies*. Ed. Ligeti L. Bibliotheca Orientalis Hungarica 14. Budapest. 445-493.
- Some problems of Ancient Turkic. *AOHav.* 32, 209-229.
- Sinor, D., Inner Asia. History - civilization - language. A syllabus. Bloomington-The Hague 1969. *JAH* 1970:1. 89-90.

1971.

- A csuvas szóvégi gutturális zárhangok történetéhez [On the Chuvash guttural stops in the final position]. *NyK* 73, 198-207.
- On the Chuvash guttural stops in the final position: *Studia Turcica*. Ed. Ligeti L. Bibliotheca Orientalis Hungarica 17. Budapest. 389-399.
- Tibetological remarks on the Mongolian version of the "Thar-pa chen-po": *Études Tibetaïnes dédiées à la mémoire de Marcelle Lalou*. Paris. 440-447.
- The second Congress of Mongolists. *AOH* 24, 391-394.
- Kara g., Chants d'un barde mongol. Bibliotheca Orientalis Hungarica 12. Budapest 1970. *AOH* 24, 253-255.
- Mongolian Studies. Ed. Ligeti L. Bibliotheca Orientalis Hungarica 14. Budapest 1970. *NyK* 73, 470-472.
- Räsänen, M., Versuch eines etymologischen Wörterbuchs der Türksprachen. Soumalais - Ugrilainen Seura. Helsinki 1969. *NyK* 73, 466-470.

1972.

- The birth of modern anthropology in Mongolia. *MSB* 11:1. 5-12.
- Congkapa Blobzanggragszpa: *VIL* 2. 321.
- Csuvas irodalom [Chuvash literature]: *VIL* 2. 479-481.
- Csuvas irodalmi formák [Chuvash literary forms]: *VIL* 2. 479.
- Dalai láma, hatodik [The Dalai lama, the sixth]: *VIL* 2. 529.
- Dalai láma, ötödik [The Dalai lama, the fifth]: *VIL* 2. 529.
- Dalai láma, tizenegyedik [The Dalai lama, the eleventh]: *VIL* 2. 529.
- Dream, magic power and divination in the altaic word. *AOH* 25, 227-236. *Mathieu, R., Anthropos* 86(1991), 111.
- Elger, Szemjon Vasziljevics: *VIL* 2. 1047.
- Középmongol eredetű jövevényszavak a csuvasban [1.] [Loan-words of Middle Mongolian origin in Chuvash]: *NNy* 15-16. Szeged 1971-1972. 77-88.
- A permi nyelvek ősspermi kori bolgár-török jövevényszavai [Bulgar-Turkic loan-words in Proto Permian]. *NyK* 74, 281-298. (Rédei Károly) [In collaboration with K. Rédei].

1973.

- Epigraphica Bulgarica. A volgai bolgár-török feliratok.* [Epigraphica Bulgarica. The Volga-Bulgarian inscriptions]. SUA 1. Szeged. 190 p. (Fodor Sándorral) [In collaboration with S. Fodor].
Dobrodomov, I. G., VI 1993. 189.
- Az aranyásó hangyák: A királlyá választott kutya. *Állatmesék a világ minden tájáról* [The gold-digger ants: The dog elected as a king. Animal tales from all the parts of the world. (Tibetan tales)]. (Tibeti eredetiből fordította...) Szerk. T. Aszódi É. Budapest. 246-248.
- Did the proto-Altaic people know the stirrup? *SM* 13, 169-171.
- Schröder, D., Aus der Volksdichtung der Monguor 2. Teil: In den Tagen der Urzeit, Ein Mythos vom Licht und vom Leben. *Asiatische Forschungen* 31. Wiesbaden 1970. *Anthropos* 68:1-2. 328-331.

1974.

- Einleitung: Paasonen, H., *Tchuvaschisches Wörterverzeichnis*. SUA 4. Szeged. 1-7.
- Középmongol eredetű jövevényszavak a csuvasban 2. [Loan-words of Middle Mongolian origin in Chuvash 2.]. *NNy* 17-18. Szeged 1973-1974. 125-141.
- Obščee nasledie ili zaimstvovanija? (K probleme rodstva altajskih jazykov). *VJ* 1974:2. 31-45.
Krippes, K. A., GL 31(1991). 141.
- Ob odnom zaimstvovannom srednemongol'skom slove v marijskom jazyke: *Issledovanija po vostočnoj filologii. K semidesjatiletiju professora G. D. Sanžeeva*. Moskva. 230-234.
- Tocharische Elemente in den altaischen Sprachen?: *Sprache, Geschichte und Kultur der altaischen Völker. Protokollband der XII. Tagung der Permanent International Altaistic Conference 1969. in Berlin. Schriften zur Geschichte und Kultur des alten Orients* 5. Berlin. 499-504.
Ivanov, V. V., VJ 1988:4. 99-102.
- A volgai bolgárok fővárosában [In the capital of the Volga Bulgars]. *Keletkutatás* 1974. 139-150.
- U. Kóhalmi K., A steppék nomádja lóháton, fegyverben [The nomad of the steppes on horseback and in arms]. *Kőrösi Csoma Kiskönyvtár* 12. Budapest 1972. *AEH* 23, 386-388.
- Egy nyolcszáz éves irodalom arca: A mongol irodalom kistükre. Válogatta, szerkesztette és az életrajzokat írta Kara György [The face of an eighthundred-years old literature. A mirror of the Mongolian literature. Selected, edited and biographies by G. Kara]. Budapest 1972. *Nagyvilág* 1974:2. 305-306.

1975.

- Altaic Studies in Szeged: *Permanent International Altaistic Conference. Newsletter* 10. 5-6.

- The Altaic theory and the history of a Middle Mongolian loan-word in Chuvash: *Researches in altaic languages. Paper read at the 14th meeting of the Permanent International Altaistic Conference held in Szeged, August 22-28, 1971*. Ed. Ligeti L. *Bibliotheca Orientalis Hungarica* 20. Budapest. 201-211.
- Bevezető K. Ivanov csuvas költő művéhez [An introduction to Chuvash poet K. Ivanov's poem]. *Tiszatáj* 29:9. 44-45.
- A bolgár-török-permi érintkezések néhány kérdése [Some problems of Bulgar-Turkic-Permian contacts]. *NyK* 77, 31-44. (Rédei Károllyal) [In collaboration with K. Rédei].
- Böz in the Altaic World. *AOF* 3. Berlin. 155-163.
- Fjodorov, Mihail Fjodorovics: *VIL* 3. 189.
- Geszar-ének [The Gesar epic]: *VIL* 3. 519.
- Huzangaj, Pjotr Petrovics: *VIL* 4. 689.
- In memoriam Sir Gerald Clauson (1891-1974). *AOH* 29, 393.
- In memoriam V. G. Jegorov (1880-1974). *AOH* 29, 115-116.
- Ivanov, K., Narszpi szép leány (nyersfordítás) [Narspi the beautiful girl (prosaic translation)]. *Tiszatáj* 29:9. 45-54.
- Some problems of Uralic vocalism from an altaist's point of view: *Congressus Tertius Internationalis Fenno-Ugristarum Tallinnae habitus 17-23 VIII. 1970*. 1. Tallin. 139-143.
- Towards a new edition of the Volga-Bulgarian inscriptions. *Turcica* 5, 14-18.

1976.

- Az Akadémiai Könyvtár Kelti Gyűjteménye [The Oriental Collection in Library of the Hungarian Academy of Sciences]. *MT* 1976:9. 573-577.
- Altaistik in Ungarn: *Altaica Collecta. Berichte und Vorträge der XVII. Permanent International Altaistic Conference 3-8. Juni in Bonn*. Hrsg. Heissig, W. Wiesbaden, 49-58. [Kakuk Zsuzsával] [In collaboration with S. Kakuk]
- Bevezetés a magyar őstörténet kutatásának forrásaiba I:1-2*. [An introduction to research on the sources of Hungarian prehistory]. Szerk. Hajdú P., Kristó Gy., Róna-Tas A. Budapest *I:1*. 7-14, 223-224, *I:2.*, 39-40, 40-43, 58-85, 278-282.
- Egy bolgár-török mondat 1307-ből [A Bolgar-Turkic sentence from 1307]. *NNy* 19-20. Szeged 1975-1976. 223-242.
- Az etimológia elméleti és módszertani kérdései a turkológiában [Theoretical and methodical problems of etymology in Turkology]: *Az etimológia elmélete és módszere* [Theory and methods of etymology]. Szerk. Benkő L., K. Sal É. *NyÉrt* 89. Budapest. 262-267.
- Hozzászólás. [A contribution]; Összefoglaló helyett [Instead of a summary]: *Vita a nyelvtudomány jövőjéről 1972* [A discussion on the future of linguistics]. Szerk. Gallasy M. I. *Nyelvtudományi Dolgozatok* 21. Budapest. 61-65. 81-83.

- On the meaning of "Altaic": *Tractata Alataica. Denis Sinor sexagenario optime de rebus alaicis merito dedicata*. Red. Heissig, W. Krueger, F. J., Oynas, F. J., Schütz, E. Wiesbaden. 549-556.
- Ob odnom agrikul'turnom termine v jazykah srednego Povol'žja.: *Turkologica. K semidesjatiletiju akademika A. N. Kononova*. Leningrad. 142-145. (Rédei Károlyal) [In collaboration with K. Rédei].
- A Runic inscription in the Kujbyšev Region. *AOH* 30, 267-271.
- Some Volga Bulgarian words in the Volga Kipchak languages: *Hungaro-Turcica. Studies in Honour of Julius Németh*. Ed. Káldy-Nagy Gy. Budapest. 169-175.
- A Volga Bulgarian inscription from 1307. *AOH* 30, 153-186.
- Benedict, P. K., Sino-Tibetan. A conceptus. Cambridge 1972. *OLZ* 71, 513-515.
- Lomakina, I. I., Marzan Šarav. Moskva 1974. *AOH* 30, 261-262.

1977.

- Bevezetés a magyar őstörténet kutatásának forrásaiba II*. [An introduction to research on the sources of Hungarian prehistory] Szerk. Hajdú P., Kristó Gy., Róna-Tas A. Budapest. 328 p.
- Mese a törgyfa tetején. Csuvás mesék*. Válogatta, a fordítást ellenőrizte, az utószót és a jegyzeteket írta.. [Tale in an oak tree. Chuvash folk-tales. Selected by, postscript, notes and translation...]. Budapest. 7-14, 46-63, 99-104, 228-232.
- Konsztantin Ivanov, Narszpi szép leány*. A nyersfordítást készítette és az utószót írta... [Narspi the beautiful girl. Rough translation and postscript...]. Eger. 84 p.
- Beszámoló a Szegedi Őstörténeti Munkaközösség munkájáról [A report on the Szeged Workshop of Hungarian Prehistory]. *Magyar őstörténeti tanulmányok* [Studies in Hungarian prehistory]. Szerk. Bartha A., Czeglédy K., Róna-Tas A. Budapest. 333-335.
- Három volgai kipcsak etimológia [Three Volga Kipchak etymologies]. *NNy* 21. Szeged 1977. 293-298.
- A magyar-bolgár-török érintkezés jellege [The character of Hungarian-Bulgarian-Turkic relations]: *Magyar őstörténeti tanulmányok* [Studies in Hungarian prehistory]. Szerk. Bartha A., Czeglédy K., Róna-Tas A. Budapest. 267-276.
- Project of a biographical file system of prominent representatives of Lamaism: *Bulletin of a Csoma de Kőrös Symposium* 1977:1-2. 15.
- Missi Sespel, A csuvás nyelv [The Chuvash language]. *Hevesi Szemle* 5:4. 7. Műfordítás és bevezető. [Translation from Chuvash and an introduction].

1978.

- Bevezetés a csuvas nyelv ismeretébe* [An introduction to the Chuvash language]. A csuvas szövegek összeállításában közrem. Szergeev, V. Budapest. 480 p.
- A nyelvrokonság. Kalandozások a történeti nyelvtudományban* [Linguistic relationship. Chapters from historical linguistics]. Budapest 487 p.
Fodor I., Ungarn - Jahrbuch 10(1979), 387-390.
Zsilinszky É., MNy 75(1979), 497-499.
Rédei K., NyK 84(1982), 279-281.
- Bevezető: Altajisztika és magyar őstörténet: [Introduction: Altaistic and Hungarian prehistory]. *Acta Iuvenum. Acta Universitatis Szegediensis. Sectio Linguistica. II.* Szeged 3-5.
- Előszó [Preface]: *Szegedi Bölcsészmuhely '77.* Szerk. Róna-Tas A. Szeged 1978-79. 5-10.
- Julius Németh. Life and work. *AOH 32*, 261-284.
- On a term of taxation in the old Tibetan Royal Annals: *Proceedings of the Csoma de Kőrös Memorial Symposium held at Mátrafüred, Hungary, 24-30 September, 1976.* Ed. Ligeti L. 357-363.
- An unpublished Chuvash wordlist in the Library on the Hungarian Academy of Sciences: *Jubilee Volume of the Oriental Collection 1951-1976.* Budapest 1978. 159-173.
- Heissig, W., Die mongolischen Handschriften-Reste aus Olon Süme. Wiesbaden 1976. *WZKM* 70, 145-148.

1979.

- A magyarság őstörténete.* Kösösi Csoma Társaság. Kézirat. [The prehistory of the Hungarians. Ed. by the Csoma de Kőrös Society. Manuscript]. Budapest. 74 p.
- A magyar-bolgár-török érintkezés jellege [The character of the Hungarian-Bulgar-Turkic connection]. *Mai Bulgária* 1979:11. 18-19.
- Mongolo-vengerskie jazykovye paralleli i istoričeskij fon mongolo-tjurkskih svjazej: *Olon - Isyn mongolč erdemtnyj III ih hural.* III. Bot'. Ulaanbaatar. 245-252.
- Some recent publications on Chuvash. *AOH 33*, 349-462.

1980.

- Bevezetés a magyar őstörténet kutatásának forrásaiba III.* [An introduction to research on the sources of Hungarian prehistory] Szerk. Hajdú P., Kristó Gy., Róna-Tas A. Budapest. Bevezetés [An introduction]. 9-10; A török nyelvű népek írásbelisége [Writing systems of the Turkic-speaking peoples]. 112-137; A török időszámítási rendszerek [Turkic calendars]. 228-234.
- On the earliest Samoyed-Turkish contacts: *Congressus Quintus Internationalis Fenno-Ugristarum III.* Turku. 377-385.

- Instrukcija i probnye stat'i "Etimomogičeskogo slovarja Čuvaškogo jazyka".*
Sost. Skvorcov, M. I. pod. obščej redakcijej Róna-Tas A. Čeboksary. 60 p.
- A magyar őstörténetkutatásról. [On research in Hungarian prehistory]. *MT* 1980:5, 326-332.
- Őspermi és votják szavak a csuvasban [Proto-Permian and Votyak loan-words in Chuvash]. *NyK* 82, 125-133. Rédei Károlyal [In collaboration with K. Rédei].
- The place of agriculture in the ethnography of the Mongols. *Etn.P* 24, 45-51.
- Problemy periodizacii i istončiki istorii Čuvaškogo jazyka: *Trudy Naučno-Issledovatel'skogo Instituta Čuvašskoj ASSR* 79. 3-13.
- Joki, A., Affinität und Interferenz in den Sprachen des nordeurasischen Areal: *Congressus Quartus Internationalis Fenno-Ugristarum II*. Budapest. 90-91.
- László Gy., Die Ungarische Landnahme: *Congressus Quartus Internationalis Fenno-Ugristarum II*. Budapest. 224-226.
- Vikár L., Bereczki G., Chuvash folksongs. Budapest 1979. *NyK* 82, 421-425.

1981.

- The character of Hungarian-Bulgaro-Turkic relations: *Turkic-Bulgarian-Hungarian relations. (VIth-XIth centuries)* Ed. Káldy-Nagy Gy. *Studia Turco-Hungarica* 5. Budapest. 119-128.
- A furfangos róka: *Ma mentem, holnap jöttem. Kazáni tatár népmesék*. [The cunning fox: I went today, I came tomorrow. Kazan Tatar folktales]. Szerk. Agyagási Klára. Budapest. 192-197.
- A magyar-bolgár-török érintkezés jellege: *Tanulmányok a bolgár-magyar kapcsolatok köréből. A bolgár állam megalapításának 1300. évfordulójára* [The character of Hungarian-Bulgaro-Turkic relations. Studies on the Bulgarian-Hungarian relations. On the occasion of the 1300th anniversary of the foundation of Bulgaria.]. Ed. Dobre, C. Juhász P., Mijatev, P. Budapest. 59-69.
- In memoriam J. A. Boyle (1916-1978). *AOH* 35, 161-162.
- Preface: *Sir Gerald Clauson, An ethymological dictionary of pre-thirteenth-century Turkish. Index*. Vol. I. SUA 14. Szeged 1982. III-X.

1982.

- Bevezetés a magyar őstörténet kutatásának forrásaiba IV*. [An introduction to research on the sources of Hungarian prehistory] Szerk. Hajdú P., Kristó Gy., Róna-Tas A. A történeti természettudományok és térképi források [Historical pure sciences and cartographical sources]. Szerk. Tardy J. Budapest. 320 p.
- Čuvašskie skazki: *Čuvaškij fol'klor. Specifika žanrov. Sbornik statej*. Red. Gorškov, A. E., Rakaeva, A. P. etc. Čeboksary. 130-149.

- Elmélyült tanítás egyszerű emberek számára. Egy tibeti buddhista szöveg a 18. és 19. század fordulójáról [Profound teaching for simple people. Tibetan Buddhist text from the turn of the 18th and 19th centuries]. *Világosság* 23, 169-175.
- On the history of the Turkic and Finno-Ugrian affricates. *AOH* 36, 429-447.
A kazár népnévről [On the ethnonym Khazar]. *NyK* 84, 349-380.
Senga, T., JAH 24(1990), 57.
- Loan-words of ultimate Middle Mongolian origin in Chuvash: *Studies in Chuvash etymology I*. Ed. Róna-Tas A. SUA 17. Szeged. 66-134.
- Őstörténetünk és a baskír kérdés. A Jurmatiak története [Hungarian prehistory and the Bashkirs. The history of the Yurmati]. *Tiszatáj* 1982:8. 52-61.
- The periodization and sources of Chuvash linguistic history: *Chuvash Studies*. Ed. Róna-Tas A. Bibliotheca Orientalis Hungarica 28. – Asiatische Forschungen 79. Budapest-Wiesbaden. 113-169.
- Postface: *Chuvash Studies*. Ed. Róna-Tas A. Bibliotheca Orientalis Hungarica 28. – Asiatische Forschungen 79. Budapest-Wiesbaden. 305-306.
Z. V[esela] – PAO 55(1987), 415.
- Preface: *Studies in Chuvash Etymology I*. Ed. Róna-Tas A. SUA 17. Szeged. 6.
Dor, R., Turcica 16(1984), 306.
- Proto-Permian and Votyak loan-words in Chuvash: *Studies in Chuvash Etymology I*. Ed. Róna-Tas A. SUA 17. Szeged. 158-179.
- Some Volga Bulgarian words in the Volga Kipchak languages: *Studies in Chuvash Etymology I*. Ed. Róna-Tas A. SUA 17. Szeged. 135-151.
- Three Volga Kipchak etymologies: *Studies in Chuvash Etymology I*. Ed. Róna-Tas A. SUA 17. Szeged. 152-157.
- Kolmaš, J., Tibetan books and newspapers. (Chinese Collection). With Bibliographical Notes. Praha 1978. *OLZ* 77:2. 209-210.
- Beer, R., (Hrsg.) Der Weise und der Tór. Buddhistische Legenden. Leipzig-Weimar. 1978. *OLZ* 77:1. 92-93.

1983.

- Early Bulgarian loan-words in the Permian languages. *AOH* 37, 3-41. (Rédei Károllyal)
- Előszó [Preface]: *Szegedi Bölcsészmuhely '82*. Szerk. Róna-Tas A. Szeged. 5-7.
- De hypothesi Uralo-Altaica: *Symposium saeculare Societatis Fenno-Ugricae*. *MSFOu* 185, 235-251.
- Linguistic notes on an Amdowa text: *Contributions on Tibetan language, history and culture*. Ed. Steinkellner, E., Tauschner, H. Wien. 243-280.
- A nomád életforma geneziséhez [On the genesis of the nomadic way of life.]: *Nomád társadalmak és államalakulatok*. Szerk. Tőkei F. Kőrösi Csoma Kiskönyvtár 18. Budapest. 51-65.
- Nyelvtudományi irányzatok és nyelvszemlélet [Trend and aspects in linguistics]: *Szegedi Bölcsészmuhely '82*. Szerk. Róna-Tas A. Szeged. 115-126.

- Rokon vonások magyar és jugur népdalokban. Nyelvi kapcsolat nincs.
[Similarities in Hungarian and Yugur folk-songs. There are no linguistic contact.] *ÉT* 7, 197.
- "Rokonságszerű ősi kapcsolat". Németh Gyula nézetei az uráli és a török nyelvek viszonyáról [Relation-like old contacts. The views of J. Németh on the relation of the Uralic and Turkic languages]: *Urálisztikai Tanulmányok*. Szerk. Bereczki G., Domonkos P. Budapest. 331-346.
- Tibet: *Documenta Barbarorum. Festschrift für Walther Heissig zum 70. Geburtstag*. Hrsg. Sagaster, K., Weiers, M. Wiesbaden. 324-330.
- Újabb adatok a kazár népnév történetéhez. [New data on the history of the ethnonym Khazar]. *NyK* 85, 126-133.
Senga, T., JAH 24(1990), 57.
- Fragen der mongolischen Heldendichtung. Teil. I. Vorträge des 2. Epensymposiums des Sonderforschungsbereichs 12. Hrsg. Heissig, W. Bonn 1979. *CAJ* 27, 319-320.
- Kasantatarische Volkslieder. Auf Grund der Sammlung von Ignác Kúnos. Hrsg. Kakuk Zs. Keleti Tanulmányok 4. Budapest 1980. *ALH* 33, 305-307.

1984.

- A keleti magyarok egy kairói geniza-levélben [Eastern Hungarians in a Geniza-letter of Cairo]: *Évkönyv* 1983/84. Szerk. Scheiber S. Magyar Izraeliták Országos Képviselete. Budapest. 293-296.
- Kőrösi Csoma Sándor titka [The secret of Alexander Csoma de Kőrös]. *Tiszatáj* 38:4. 47-53.
- Some remarks on the vowel system of spoken Tibetan: *Tibetan and Buddhist Studies. Commemorating the 200th anniversary of the birth of Alexander Csoma de Kőrös*. Ed. Ligeti L. Bibliotheca Orientalis Hungarica 29:2. Budapest. 215-235.

1985.

- Issledovanija vengerskih učenih po Čuvaškomu jazyku*. Sost. Róna-Tas A. Red. Perv. Skvorcov, M. I. Čeboksary. 146 p.
- Wiener Vorlesungen zur Sprach- und Kulturgeschichte Tibets*. Wiener Studien zur Tibetologie und Buddhismuskunde Heft 13. Wien. 398 p.
Miller, R. A., Language 64(1988/4), 824-825.
Maue, D., ZDMG 139(1989), 471.
- Az eredetkérdés és a társadalmi tudat [The problem of origin and the social consciousness]. *Valóság* 1985:8. 103-106.
- Hogyan vált el a hátszló testvérétől, a vadlótól (Tibeti mese): *Búcsúzik a lovacská*. [How the saddle horse and his brother, the mustang were separated. A Tibetan tale: The little horse says good-bye]. (Tibeti eredetiből fordította...) Szerk. T. Aszódi É. Budapest. 12-14.
- A szarvasi tűtartó felirata [The inscription of the needle-case of Szarvas]. *NyK* 87, 225-248.

A szarvasi tűtartó rovásírásos feliratáról [On the runic inscription of the needle-case of Szarvas]. *MT* 1985:2. 95-98.

1986.

Language and History. Contributions to comparative Altaistics. SUA 25. Szeged. 270. p.

Doerfer, G., *CAJ* 31(1987), 148.

Halén, H., *FUF* 48(1987), 115-116.

Belső-Ázsia magyar felfedezői. A kezdetektől az első világháborúig [Hungarian explorers in Inner-Asia. From the beginnings until the 1st World War]. *Keletkutatás* 1986. ősz. 33-44.

Hazar karin adinin tarihi üzerine yeni veziler. *TKA* 24:2. 53-63.

A magyar népnév egy 1311-es volgai bolgár sírfeliraton [The ethnonym Magyar on a Volga Bulgarian epitaph]. *MNy* 82, 78-81.

A magyar rovásírás és a Mátyás-kori humanizmus [The Hungarian runiform script in the age of king Mátyás]. *NNy* 29-30. Szeged 1985-1986. 173-179.

In memoriam J. F. Fletcher jr. (1934-1984). *AOH* 40, 329.

Pavlov, F. P.: *VIL* 10. 321.

Polokurov, N. I.: *VIL* 10. 721.

A szarvasi felirat és az írástudomány [The inscription of Szarvas and the paleography]. *ÉT* 1986:2. 35-37.

A szarvasi felirat megfejtéséről [Deciphering the inscription of Szarvas]. *ÉT* 1986:3. 70-71.

Mahmud al-Kaşyari, Compendium of the Turkic dialects. Ed. Dankoff, R., Kelly, J. 1982-1985. *AOH* 40, 335-339.

Bielmeier, R., Das Märchen vom Prinzen Čobzaň. Eine tibetische Erzählung aus Baltistan. Sankt Augustin 1985. *AOH* 40, 342.

1987.

Csuvas nyelv vázlatos nyelvtana [A sketch of the Chuvash grammar]. Budapest. 72 p.

Chuvash religion: *The Encyclopedia of Religion*. Vol. 3. Ed. Eliade, M. New-York-London 1987. 495-498.

On the development and origin of the East Turkic "runic" script. *AOH* 41, 7-14.

Isták: *Başkirkajaja étnonimija*. Red. Uraksin, Z. G. Ufa. 49-58.

Andrej Nikolaevič Kononov (1906-1986). *AOH* 41, 321-322.

Ligeti Lajos (1902-1987). *Keletkutatás* 1987. ősz. 3-11.

Materialen zur alten Religion der Türken: *Synkretismus in den Religionen Zentralasiens. Ergebnisse eines Kolloquiums vom 24. 5. bis 26. 5. 1983 in St. Augustin bei Bonn*. Hrsg. Heissig, W., Klimkeit, H. J. Studies in Oriental Religions. Wiesbaden. 33-45.

- Der Mongolensturm. Berichte von Augenzeugen und Zeitgenossen 1235-1250.
Göckenjan, H., Sweeney, J. R. Graz-Wien-Köln. 1985. Ungarns
Geschichtsschreiber 3. WZKM 77, 246-247.
- Ratchnevsky, p., Cinggis-khan. Wiesbaden 1983. WZKM 77, 244-246.
- Thonden, L., **Den-dus** Bod-kyi skad-yig. Modern Tibetan Language I²-II, 1984,
1986. AOH 41, 328-330.

1988.

- Mongolisches Lesebuch. Lesestücke in uigur-mongolischer Schrift mit
grammatikalischen Bemerkungen.* Wiener Studien zur Tibetologie und
Buddhismuskunde 19. Wien. 66 p.
- Altaic and Indo-European. Marginal remarks on the book of Gamkrelidze and
Ivanov. AOH 42, 391-404.
Krippes, K. A., GL 31(1991), 141.
- Ethnogenese und Staatsgründung. Die türkische Komponente in der
ethnogenese des Ungartums: *Studien zur Ethnogenese* Bd. 2. Rheinisch-
Westfälische Akademie der Wissenschaften. Abhandlung 78. Opladen.
107-142.
- In der Hauptstadt der Wolgabolgaren: *Tatarische Etymologische Studien 2.*
SUA 30. Szeged. 61-88.
- Hungary and the exploration of Central Asia: *Bulletin of the Csoma de Kőrös
Symposium 1984/88.* 1-2. 81-89.
- Hungary and the exploration of Central Asia. *NHQ* 39:11. 125-131.
- A kazár rejtély. Egy kihalt nyelv nyomában [The secret of the Khazar. Tracing
an extinct language]. *ÉT* 1988:18. 1480-1482.
- Lajos Ligeti (1902-1987). *UAJb Nf.* 8. 183-186.
- Problems of the East European scripts with special regard to the newly found
inscriptions of Szarvas: *Settimane di studio del Centro italiano di studi
sull'ato medioevo 35. Popoli delle steppe: Unni, Avari, Ungari. Spoleto,
23-29 aprile 1987.* Spoleto. 483-511.
- Protopermiskie i udmurdskie zaimstvovanija v Čuvašskom jazyke:
*Mežjazykovoje vzaimodejstvie v Volgo-Kame. Mežvuzovskij sbornik
naučnih trudov.* Čeboksary. 68-77. (Rédei Károlyal).
- Rekonstrukcija i ekstralingvističeskie dannye: *Sravnitel'no-istoričeskoe izučenie
jazykov raznyh semej.* Red. Gadžieva, N. Z. Moskva. 105-113.
- Róna-Tas András opponensi véleménye Fodor István: A honfoglaló magyarság
kulúrájának keleti gyökerei című kandidátusi értekezéséről [Róna-Tas
András' opinion as an opponent on István Fodor's Oriental roots of the
culture of the conquering Magyars]: *A Nyíregyházi Jósa András Múzeum
Évkönyve* 21-23 (1978-80). Nyíregyháza. 116-128.
- Tibetan linguistics. History, State-of-the-Art, Tasks: *Tibetan Studies.
Proceedings of the 4th Seminar of the International Association for
Tibetan Studies, Schloss Hohenkammer- Munich 1985.* Ed. Uebach, H.,
Panglung, I. L. *Studia Tibetica* II. München. 397-403.

- Turkic influence on the Uralic languages: *The Uralic languages. Description, history and foreign influences*. Handbuch der Orientalistik. Achte Abteilung, Handbook of Uralic Studies. Ed. Sinor, D. Leiden. 742-780.
- Uray Géza akadémiai doktori tézisének megvédése [The defending of Géza Uray's academical doctoral theses]. *Keletkutatás* 1988. tavasz. 96-97.
- Doerfer, G., Zum Vokalismus nichtester Silben in altosmanischen Originaltexten. Stuttgart. 1985. *UAJb Nf.* 8. 254-255.
- Erdélyi I., A magyar honfoglalás és előzményei [The conquest of Hungary and its antedecents]. Budapest. 1986. *Keletkutatás* 1988. tavasz. 68-72.
- Hale, A., Research on Tibeto-Burman languages. Berlin - New-York - Amsterdam 1982. *WZKS* 32, 197-200.
- Janert, K., Pliester, I., Nachitextedition. Wiesbaden. 1982-1984. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland). *UAJb Nf.* 8. 259-261.

1989.

- Kuun Géza (1838-1905). *Keletkutatás* 1989. ősz. 114-116.
- Nép és nemzet. Viták fogalmakról Európában. Szűcs Jenő emlékének. [Ethnos and nation. A debate on concepts in Europe. To the memory of Jenő Szűcs]. *Valóság* 1989:6, 1-13.
- Die unübertroffene Technik der mongolischen Jurte: *Die Mongolen*. Bd. 2. Heissig, W., Müller, C. C. Innsbruck - Frankfurt/M. 134-141.
- Wer waren die Protomongolen?: *Die Mongolen*. Bd. 2. Heissig, W., Müller, C. C. Innsbruck - Frankfurt/M. 39-40.
- Richardson, H. E., A corpus of early Tibetan inscriptions. 1985. *AOH* 43, 135-138.

1990.

- Németh Gyula: Törökök és magyarok I: Régi törökök* [Julius Németh: Turks and Hungarians I: Ancient Turks]. Szerk. Róna-Tas A. Budapest Oriental Reprints A4. Budapest.
- Altajskij i indojevroperjskij (Zametki na poljah knigi T. V. Gamkrelidze i Vjač. Vs. Ivanova). *VJ* 1990:1. 26-37.
- Búcsú Tardy Lajostól [Farewell to Lajos Tardy]. *Keletkutatás* 1990. tavasz. 129-131.
- A historical evaluation of the recent genetic research: *Congressus Septimus Internationalis Fenno-Ugristarum Debrecen. 27. VIII. - 2. IX. 1990. Sessiones plenares et Symposia*. Red. Kerszetes L., Maticsák S. Debrecen. 96-100.
- Die Inschrift des Nadelbehälters von Szarvas (Ungarn). *UAJb Nf.* 9. 1-30.
- Megjegyzések a legújabb genetikai vizsgálatok történeti felhasználhatóságáról [Remarks on the usefulness of the newest genetic research in history]. *MT* 90:8. 918-924.

1991.

- An introduction to Turkology*. SUA 33. Szeged. 170 p.
- Németh Gyula. A múlt tudósai. [Julius Németh. The researchers of the past]. Budapest. 209 p.
- Gunda B., *MT* 2(1992), 247-248.
- Felelősség a szóért és a hallgatóért: *A nyelvészetről – egyes szám első személyben*. [Responsibility for the words and for the audience: On linguistics in first person singular]. Szerk. Sz. Bakró-Nagy M., Kontra M. Budapest. 235-239.
- Németh Gyula és az erdélyi kérdés. [Julius Németh and the Transylvanian problem] *Keletkutatás* 1991. tavasz. 10-14.
- Nyelvtörténet és őstörténet: *Őstörténet és nemzettudat 1919-1931*. [Language history and prehistory: Prehistory and ethnic consciousness 1919-1931]. Szerk. Kincses Nagy É. Magyar Őstörténeti Könyvtár 1. Szeged. 65-71.
- Nyelvtörténet és őstörténet: *Tanulmányok a magyar nyelvtudomány történetének témaköréből*. (A magyar nyelvészek 5. nemzetközi kongresszusának előadásai [Language history and prehistory: Studies on the history of Hungarian linguistics]. [Theses of the 5th International Congress of Hungarian linguists].) Szerk. Kiss J., Szűts L. Budapest. 561-567.
- Bartha A., A magyar nép őstörténete [A. Bartha: The prehistory of the Hungarian nation]. *MNy* 87, 224-230.
- Pohl, W., Die Awaren. Ein Steppenvolk in Mitteleuropa. 567-822 n. Chr. München 1988. *AOH* 45, 165-166.

1992.

- Csuvas 'nagy, öreg'. Emlékezésül a turkológia egyik nagy öregjére Halasi-Kun Tiborra. [Chuvash 'great, old'. To the memory of one of the great old men of Turkology] *Keletkutatás* 1992. ősz. 121-126.
- A korai európai tibetisztika történetének vázlatja: *Uray Géza emlékére. Tanulmányok*. [An outline of the history of early Tibetan studies in Europe: Studies in memoriam Géza Uray]. Szerk. Ecsedy I. Történelem és kultúra 8. [History and Culture 8.] Budapest 93-96.
- A magyar írásbeliség török eredetéhez (*ír* és *betű* szavaink etimológiája): *Ro-vásírás a Kárpát-medencében* [To the Turkic origin of the Hungarian writing (the etymology of Hungarian words *ír* 'writes' and *betű* 'letter'): The runic script in the Carpathian basin]. Szerk. Sándor K. Magyar Őstörténeti Könyvtár 4. Szeged. 9-14.
- Reconstructing Old Tibetan: *Tibetan Studies. Proceedings of the 5th Seminar of the International Association of Tibetan Studies, Narita 1989. Vol. 2. Language, History and Culture*. Ed. Ihara Sh., Zamguchi Z. Narita. 697-703.
- The Turkish-Khotanese Wordlist Revisited [In collaboration with R. E. Emmerick]. *CAJ* 36:3-4. 199-241.
- Uray Géza (1921-1991). *Keletkutatás* 1992. tavasz. 113-115.
- Doerfer, G., *Mongolo-Tungusica*. Wiesbaden 1985. *OLZ* 87:2, 210-211.

1993.

A honfoglalás kori magyarság. Akadémiai székfoglaló 1991. június 10. Értekezések Emlékezések. [Hungarians at the time of the Conquest. Inaugural address at the Academy of Sciences]. [Theses and Commemorations]. Budapest. 30 p.

Bodor B., ÉI 1994. szept. 9. 13.

In memoriam Géza Uray (1921-1991). *OAH* 46 (1992/93). 93-96.

Erdal, M., Old Turkic Word Formation. A Functional Approach to the Lexicon. Vols. I-II. *Turkologica*. Band 7. Hrsg. L. Jonanson. Wiesbaden 1991. *JT* 1:2. 291-305.

Kamassz *kaŋga* 'kocsi', in: Hajdú Péter 70 éves, szerk. Sz. Bakró-Nagy M., Szij E., Budapest, 1993, 321-323.

1994.

Aul: KMTL 68-69.

Bolgár fejedelmi lista [A list of Bulgarian rulers]: KMTL 118.

Csuvasok (Agyagási Klárával) [The Chuvash people. In collaboration with K. Agyagási]: KMTL 155-156.

Eredettudat [Origin-consciousness]: KMTL 195.

Etnos: KMTL 204-205.

Ispán: KMTL 290.

Jurta [Tent]: KMTL 309-310.

Karahánida birodalom [The Kharahanide Empire]: KMTL 326-327.

Kijevi levél [Letter from Kiev]: KMTL 351.

A magyar keletkutatás helyzete és feladata [The present state and the future tasks of oriental studies in Hungary]. *Keletkutatás* 1994. tavasz. 70-78.

Mongol népek [Mongolian peoples]: KMTL 465.

Nemez [Felt]: KMTL 488.

Rovásírások [Runic scripts]: KMTL 581-582.

Sátor [Tent]: KMTL 596.

Szarvasi tűtartó [The needle-case from Szarvas]: KMTL 617-618.

Székely rovásírás [The Székely runic script]: KMTL 625-626.

Török eredetű-e *úr* szavunk? (A szegedi turkológiai műhelyből). Elhangzott a Magyar Nyelvtudományi Társaság 1994. január 25-i felolvasó ülésén. [Is the Hungarian word *úr* 'lord' of Turkic origin? (From the Szeged workshop of turcology). A lecture held at the Society of Hungarian Linguistics on January 25, 1994]. *MNy* 90:2. 138-146.

Török források [Turkic sources]: KMTL 682-683.

Török írásbeliség [Turkic writing system]: KMTL 683.

Török jövevényszavak [Turkic loan-words in Hungarian]: KMTL 683-684.

Volgai bolgár-magyar kapcsolatok [Volga Bulgar and Hungarian contacts]: KMTL 734.

An Old Turkic name of Kiev, *Acta Orientalia Hung.* 47, 175-180.
A magyar keletkutatás helyzete és feladatai, *Keletkutatás* 1994 tavasz, 70-77.
Turkic verb-formative suffixes in Hungarian, *Journal of Turkology* 2, 101-118.
Nyíri Tamás temetésére, *Egyházfórum* '94/3, 6-8.

1995-1994-ig ld. *Kincses Nagy Éva, Róna-Tas András bibliográfiája 1955-1994, in: A magyarság korai története (Tanulmányok), Szeged, 1995 / Magyar Őstörténeti Könyvtár 9. / 311-329.*

1995.

- “Az őstörténet kutatása - mint aranymosás”, in: Sulyok Erzsébet, *Beszélgetések szegedi akadémikusokkal*, Szeged 1995, 110-117.
Újabb adatok *úr* szavunk eredetéhez, *Magyar Nyelv* 91, 63-65.
A magyarság korai története (Tanulmányok), Szeged, 1995 / *Magyar Őstörténeti Könyvtár 9. / 330 p.*
Die Inschriften des Schatzes von Nagy-Szentmiklós. Eine paläographische Dokumentation, Wien 1995 / *Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-Historische Klasse, Denkschriften, 240/ (Robert Göbllel). 78 p. +XXIV t.*
From the Turkological workshop of Szeged, Hung. *úr* “mister, gentleman, lord” < Turkic *urī*, in: M. Erdal, S. Tezcan, (Eds), *Beläk Bitig, Sprachstudien für Gerhard Doerfer zum 75. Geburtstag*, Wiesbaden, 1995, 159-168 / *Turcologica 23./.*
Hogyan hívták Árpád dédunokáját, in: Koszta L. (Szerk.) *Kelet és Nyugat között, Történeti tanulmányok Kristó Gyula tiszteletére*, Szeged 1995, 417-430.

- The Turkic influence on Hungarian. State of Arts. [Abstract], *Congressus octavus internationalis fenno-ugristarum, Jyväskylä, 10.-15. 8. 1995. Pars 2. Summariacroasium in sectionibus et symposiis factarum., Jyväskylä, 1995. - p. 100.*
- Az Ideiglenes Országos Akkreditációs Bizottság, in: *Tájékoztató az Országos Akkreditációs Bizottság működéséről, Budapest, 5-8.*
- Az Országos Akkreditációs Bizottság 1994. évi munkája, in: *Tájékoztató az Országos Akkreditációs Bizottság működéséről, Budapest, 9-17.*
- The [Provisional] Hungarian Accreditation Committee, in: *About the Hungarian Accreditation Committee and its work in 1994, Budapest, 11-14.*
- 1994 Annual report on the Hungarian Accreditation Committee, in: *About the Hungarian Accreditation Committee and its work in 1994, Budapest, 15-24.*
- Az ellenőrzött minőség. Beszélgetés a felsőoktatás átvilágításáról. Interjú. Riporter Bonifert Mária, *Népszabadság* 53, 1995.. 7 15. l.
- A magyar felsőoktatás minősége, *Népszabadság* 53. 1995. 141. 9.p.

1996.

- Ugor, ogur or ugur? Remarks on the name "Finno-Ugrian", in: Mészáros E. (Szerk), *Ünnepi könyv Mikola Tibor tiszteletére, Szeged, 1996, 265-269.*
- The Migration and Landtaking of the Magyars, *Hungarian Quarterly* 37 Winter, 37-41.
- A néppé válás az újabb kutatások tükrében, *Magyar Tudomány* 1996/4, 408-415.
- Krónikák, évkönyvek, szájhagyomány. A 894-902. évek eseményei, *História* 18/2, 22-24.
- Kérdések a magyar honfoglalásról, *Új Észak--Hétvége Magazin*, 1996 április 13, 20, *Délvilág* 1996 április 13, *Romániai Magyar Szó* 1996 április 11, 18, 24, 30, *A magyarság 1100 éve. Négy kérdés honfoglaló elődeink eredetéről és az új hazába érkezéséről, Fehér-megyei Hírlap*, 1996 április 15.
- A magyar őstörténet háttérének keleti török /türk/ forrásai, in: Kovács L.-- Veszprémi L. (Szerk.), *A honfoglaláskor írott forrásai, Budapest, Balassi, 11-22*
- A magyar őstörténet háttérének írott forrásai, in: Kovács L.-- Veszprémi L. (Szerk.), *A honfoglaláskor írott forrásai, Budapest, Balassi, 29-34.*
- A magyarság korai története és a honfoglalás, *Rubicon*, 1996. 7, 4-8.
- An "Avar" word: *terem* in: Á. Berta, B. Brendemoen, C. Schönig, (Eds), *Symbolae Turcologicae, Stockholm, 181-188 /Swedish Research Institute in Istanbul, Transactions vol. 6/*
- A honfoglalás előzményei, *Magyar Tudomány* 1996/8. 919-926.
- Hetümadzser, azaz Hétmagyar, *Népszabadság--Hétvége*, 1996 augusztus 17, 31. l.

- A magyarság korai története és a honfoglalás, Rubicon 1996/7, 4-8.
 Ön hogyan tanítaná a honfoglalás eseményeit? Kerekasztal beszélgetés, riporter
 Szunyogh Szabolcs, Köznevelés 52/27, 14-16.
 A honfoglaló magyar nép. Bevezetés a korai magyar történelem ismeretébe.
 Budapest, Balassi K., 414 p.
 Bánhegyi Zs. Budapest Review of Books 1997 7/1 Spring, p 40.
 Makk F., Aetas 1997, 161-188., 1998, 227-327, cf . 1998d
 Szegfű L., Iskolakultúra, 7 (1997), 10. 106-109.
 Widmer, A., Ural-Altäische Jahrbücher N. F. 15 (1997/1998) 278-281.
 A magyar Országos Akkreditációs Bizottság 1995. évi munkája, in: Tájékoztató az Országos Akkreditációs Bizottság működéséről, Budapest, 7-22.
 The Hungarian Accreditation Committee and its work in 1995, in: The Hungarian Accreditation Committee and its Work, Budapest, 10-20.

1997.

- A honfoglaló magyar nép. Bevezetés a korai magyar történelem ismeretébe.
 Második, javított, bővített kiadás, Budapest, Balassi K., 428 p.
 A nyelvrokonság, in: Pannon enciklopédia V. Főszerk. Sipos Lajos, Dunakanyar 2000, Budapest, 26-27.
 Mi a különbség? Hozzászólások Heller Ágnes cikkéhez, Magyar Tudomány 1997:9, 1077-1079.
 Néhány megjegyzés a kelet-európai pesszimizmusról, Magyar Napló IX: 9, 38-39.
 The migration of the Hungarians and their settlement in the Carpathian Basin, in: Á. Berta (Ed.), Historical and linguistic interaction between Inner-Asia and Europe, Proceedings of the 39th Permanent International Altaistic Conference (PIAC), Szeged, Hungary : June 16-21, 1996, Szeged, 243-253 /Studia Uralo-Altaica 39/.
 A néppé válás a legújabb kutatások fényében, in: Kovács L. Paládi--Kovács A. (Szerk). ,Honfoglalás és néprajz, Budapest , 23-32 /A honfoglalásról sok szemmel IV/.
 Nomád sátor, árok és kerítés, in: Kovács L. Paládi--Kovács A. (Szerk), Honfoglalás és néprajz, Budapest , 173-183. /A honfoglalásról sok szemmel IV/.
 A Magyar Akkreditációs Bizottság 1996. évi munkája, in: Tájékoztató a Magyar Akkreditációs Bizottság működéséről, Budapest, 6-15.
 The Hungarian Accreditation Committee and its work in 1996, in: The Hungarian Accreditation Committee and its work in 1996, Budapest, pp. 10-20.

1998.

- Hungarian as a source of the history of the Turkic languages, in: N. Demir, E. Taube (Eds), Turkologie heute -- Tradition und Perspektive. Materialien

- der dritten Deutschen Turkologen-Konferenz, Leipzig, 4-7. Oktober 1994, Wiesbaden 1998, 261-265.
- Folytassuk a vitát, Megjegyzések Makk Ferenc könyvbírálatához, *Aetas* 1998.2/3, 216-226.
- Takeuchi, Tsuguhito, *Old Tibetan contracts from Central Asia*, Tokyo 1995, 517 p.+plates on 63 pp., *Central Asiatic Journal*, 42, 322-325.
- The reconstruction of Proto-Turkic and the genetic question, in: Johanson L., Csató Á. É., (Eds) *The Turkic Languages*, London—New York, Routledge, 67-80.
- Turkic writing systems, in: Johanson L., Csató Á.É., eds. *The Turkic Languages*, London—New York, Routledge, 126-137.
- Nagyszentmiklós. Zsupán. Megjegyzések Bálint Csanád cikkéhez, *Századok* 132, 940-949.
- Jó hír a nagyszentmiklósi kincs kutatásáról, *Századok* 132, 956-957.
- Western Old Turkic, in: Johanson, L. [Ed.] (1998), *The Mainz meeting. Proceedings of the Seventh International Conference on Turkish Linguistics. August 3-6, 1994.* Harrassowitz, Wiesbaden. pp. 619-626.
- R. E. Emmerick et al. (Eds), *Turfan, Khotan und Dunhuang. Vorträge der Tagung „Annemarie v. Gabain und die Turfanforschung“*, veranstaltet von der Berlin-Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften in Berlin (9.-12. 12. 1994). Berlin. *Ural-Altäische Jahrbücher N. F. 15*, 284-287.
- Eröffnungsansprache des Vizepräsidenten András Róna-Tas [XIII. Ordentliche Mitgliederversammlung der Societas Uralo-Altaica], *Ural-Altäische Jahrbücher*, N.F. 15, 294-295.
- An East European Title of Turkic Origin: Ban, in: Bahşı Ögdisi. *Festschrift für Klaus Röhrborn anlässlich seines 60. Geburtstags*, hrsg. J.P. Laut, M. Ölmez, Istanbul, 305-309.
- Gunnar Jarring, *Central Asian Turkic place-names—Lop Nor and Tarim Area. An attempt at Classification and Explanation Based on Sven Hedin's Diaries and Published Works*, Stockholm 1977, 526p. *Acta Orientalia Hung.* 51 (1998), 241-242.
- The Christianity of the Hungarians before the Conquest, in: Monok, I.—Sárközy, P. (Eds), *La civiltà ungherese e il cristianesimo. Atti del IV° Congresso Internazionale de Studi Ungharesi.* Roma—Napoli 9-14 settembre 1996, Budapest—Szeged 1998, 29-35
- Yamada, Nabuo, *Sammlung uigurischer Kontakte I-II.*, in: J. Oda, H. Umemura, P. Zieme, T. Moriyasu (Hrsg), Osaka University Press, 1993, 588+12p, 160 tables. *Acta Orientalia Hung.* 51, (1998), 240-241.
- Interjú Róna-Tas Andrással, a Magyar Akkreditációs Bizottság elnökével, *Acta Doctorandorum* 1998/1, 18-19.
- HVG Posta. Hozzászólás a Parkolópálya-futás (HVG, július 25.) című cikkhez. A Magyar Akkreditációs Bizottság 1997-ben, in: *Akkreditáció Magyarországon*, 8-14.

The Hungarian Accreditation Committee Annual Report for 1997, in: The Hungarian Accreditation Committee and its Work in 1997, 10-17.

1999.

- Honfoglalás és népalakulás a középkori Euráziában. Kitajok, avarok, magyarok, in: *Székfoglalók a Magyar Tudományos Akadémián*, Budapest 1999, 1-17, ugyanaz: Akadémiai Műhely. Székfoglalók a Magyar Tudományos Akadémián. Székfoglalók 1995-1998 I. kötet, Budapest 1999, 1-17
- On a Turkic Word in the Work of Kirakos of Gandjak, in: K. H. Menges—N. Naumann (Eds), *Language and Literature—Japanese and the Other Altaic Languages. Studies in Honour of Roy Andrew Miller on His 75th Birthday*, Wiesbaden, 15-17.
- Hungarians and Europe in the Early Middle Ages. An Introduction to Early Hungarian History, CEU Press, Budapest, 566 pp. with 49 historical maps, 28 black-and-white illustrations, 14 color pictures.
- Magyarság és kereszténység a honfoglalás előtt, *Vigilia* 1999/11, 808-820.
- Chuvash and Historical Morphology, *Acta Orientalia Hung*, 52, 1-15.
- Edmund Schütz, Armeno Turcica. Selected Studies, 1998, *Acta Orientalia Hung*. 52, 317-319.
- Hugh Richardson, *High Peaks, Pure Earth*. Collected writings on Tibetan history and culture. Edited with an Introduction by Michael Aris. Serindia Publications, London 1998, 778 p., *Acta Orientalia Hung*. 52, 105-121.
- Denis Sinor, *Studies in Medieval Inner Asia*. Variorum Collected Studies Series. Ashgate, Aldershot—Brookfield, 1997, X+340 pp. *Acta Orientalia Hung* 52, 106-107.
- Gyula Décsy, *The Turkic Protolanguage: a Computational Reconstruction*. *Eurolingua*, Bloomington, Indiana 1998 (*Bibliotheca Nostratica* 11.), 216 pp. *Acta Orientalia Hung*, 52, 107-110.
- A magyar felsőoktatás minőségbiztosításának értékelése és a MAB törekvései az akkreditációs eljárás megújítására, in: Turcsányi K. (Szerk), *Minőségoktatók IV. Országos Konferenciája*, Budapest, 77-82.
- A Magyar Akkreditációs Bizottság 1998-ban, in: *Tájékoztató a Magyar Akkreditációs Bizottság 1998. évi működéséről*, Budapest, 10-14
- Nemzetközi szervezetek és a felsőoktatás minőségügye, in: *Tájékoztató a Magyar Akkreditációs Bizottság 1998. évi működéséről*, Budapest, 42-50.
- The Hungarian Accreditation Committee in 1998, in: *The Hungarian Accreditation Committee and its Work in 1998*, 10-14.
- International organizations and the quality issue of higher education, in: *The Hungarian Accreditation Committee and its Work in 1998*, 44-52.

2000.

- Búcsú Schütz Ödöntől, *Magyar Nyelv* 96, 124-126.
- A felsőoktatás minőségügye a XXI. században, *Magyar Felsőoktatás* 2000/1-2, 50--51.

Magyar nyelvész pályaképek és önvallomások

Nem szokványos kiadványt ajánlunk az olvasó figyelmébe a *Magyar nyelvész pályaképek és önvallomások* című sorozatunkkal. Különlegességét az adja – egyebek között –, hogy írott szöveg, videofelvétel és hangkazetta együttesével mutatunk be félszáznál több hazai nyelvészt, továbbá a társtudományok néhány jeles képviselőjét, akiknek tudományos munkássága főleg a 70-es években teljesedett ki, ill. érte el csúcspontját (amit tudományos fokozatok is hitelesítettek), jelentős szakmai irányító és közéleti szerepet tölthettek be, országosan ismert és elismert személyiségekként tisztelték őket. 25 év elteltével igény jelentkezett a felvételeknek az újabb generáció jeles képviselőivel való kiegészítésére. Ez tette szükségessé a sorozatunk nevének pontosítását.

A pályaképeknek általunk választott formája – azaz a) hogy ki-ké személyesen önvallomásként szubjektíven beszélhessen pályájáról, szakmai tevékenységéről, megvalósított vagy csak megálmodott terveiről, b) hogy munkáinak bibliográfiája hitelesítse a megrajzolt pályaképet, c) hogy kortársi méltatást is adjunk róla – reményeink szerint hozzásegít a tudós személyiségek objektív megítéléséhez, aminek ugyanúgy szükségét éreztük a felvételek elindításakor, mint napjainkban is, és feltehetően még a jövőben sem lesz másképpen. A különböző előjelű részrehajlásokra és elfogultságokra hajlamos társadalmi gyakorlat és közélet számottevő ellensúlyozására persze nem gondolhattunk, de az erre irányuló szándékunkat sem titkoltuk.

A szakma szeretete, a tudomány előbbreviteléért dolgozó, a szakmai eredmények megismertetésén fáradozó ember megbecsülése indított arra, hogy az MTA Nyelvtudományi Intézetének fonetikai osztályán végzett munkám mellett, a kísérleti fonetikában használt kép- és hangrögzítő eszközeink felhasználásával pályatársaimról felvételeket készítek. Így gyűlt össze az a jelentős videoanyag, melynek további feldolgozását és kiegészítését az ELTE Fonetikai Tanszékén végeztük, ill. végezzük még ma is. Elképzelésem megvalósításában munkatársaim közül többen működtek közre mind az Intézetben, mind az Egyetemen. Köszönet érte nekik éppúgy, mint nyelvész kollégáimnak, akik vállalkoztak egy-egy életmű méltatására.

A képernyőről ránk villanó tekintetből, a külső megjelenésből, testtartásból és arckifejezésből, valamint az élőszó erejével kifejezett gondolatokból (néha érzelmekből is) megismerhető emberi habitus ránk gyakorolt hatása lenyűgözőbb minden írásnál. Látva, hallgatva és olvasva a századunk utolsó negyedének nyelvészeit ismeretekben gyarapodhatunk, páratlan élménnyel gazdagodhatunk. Ezt szeretném megosztani kortársainkkal és az utánunk jövőkkel.

Budapest, 1994. november 15. – 1998. január 27.

Bolla Kálmán

**MAGYAR NYELVÉSZ PÁLYAKÉPEK ÉS
ÖNVALLOMÁSOK**
(Újabb felvételek)

folytatás a hátsó borítóról

53. BAŃCZEROWSKI JANUSZ	54. NYOMÁRKAY ISTVÁN
55. GADÁNYI KÁROLY	56. PUSZTAY JÁNOS
57. SUBOSITS ISTVÁN	58. H. TÓTH IMRE
59. BÉKÉSI IMRE	

*Eddig megjelent füzetek: 1., 4., 7., 8., 11., 12., 15., 17., 19., 24.,
28., 31., 33., 34., 35., 39., 40., 43., 44., 48., 49., 51., 52., 55., 56., 57., 59.*

**MAGYAR NYELVÉSZ PÁLYAKÉPEK ÉS
ÖNVALLOMÁSOK**

1. BALÁZS JÁNOS	27. KÁROLY SÁNDOR
2. BALOGH DEZSŐ	28. KERESZTURY DEZSŐ
3. BALOGH LAJOS	29. KIEFER FERENC
4. BÁRCZI GÉZA	30. KISS LAJOS
5. BARTÓK JÁNOS	31. KOVALOVSKY MIKLÓS
6. BENKŐ LORÁND	32. LAKÓ GYÖRGY
7. BERECZKI GÁBOR	33. LŐRINCZE LAJOS
8. CZEGLÉDY KÁROLY	34. B. LŐRINCZY ÉVA
9. DEME LÁSZLÓ	35. MOLLAY KÁROLY
10. DEZSŐ LÁSZLÓ	36. MOLNÁR JÓZSEF
11. DOMOKOS PÁL PÉTER	37. NYÍRI ANTAL
12. DOMOKOS PÉTER	38. PAPP FERENC
13. ELEKFI LÁSZLÓ	39. PAPP LÁSZLÓ
14. ERDŐDI JÓZSEF	40. RÁCZ ENDRE
15. FÁBIÁN PÁL	41. J. SOLTÉSZ KATALIN
16. FOGARASI MIKLÓS	42. SZABÓ DÉNES
17. GREGOR FERENC	43. SZABÓ T. ATILA
18. GRÉTSY LÁSZLÓ	44. SZATHMÁRI ISTVÁN
19. HADROVICS LÁSZLÓ	45. SZENDE ALADÁR
20. HAJDÚ MIHÁLY	46. TAMÁS LAJOS
21. HAJDÚ PÉTER	47. TELEGDI ZSIGMOND
22. HEGEDŰS JÓZSEF	48. TOMPA JÓZSEF
23. HERMAN JÓZSEF	49. VÉGH JÓZSEF
24. IMRE SAMU	50. VÉRTES O. ANDRÁS
25. JUHÁSZ JÓZSEF	51. ZSILKA JÁNOS
26. KÁLMÁN BÉLA	52. PÉTER MIHÁLY

